

Pep Campmany

El novembre de 1992 es va entregar a la Generalitat el document *The Synchrotron Laboratory of Catalonia. Feasibility Study* preparat per un grup de treball format per dos dels millors experts locals de la matèria, el Dr. Joan Bordas, del *Daresbury Laboratory* del Regne Unit, i el Dr. Salvador Ferrer, del *European Synchrotron Radiation Facility*, junt amb altres representants d'institucions catalanes i jo mateix. No cal dir que, a part d'en Jordi Pascual Gainza, del Departament de Física de la Universitat Autònoma de Barcelona, en Joan Bordas i en Salvador Ferrer eren els que en sabien i van ser els inspiradors, i en bona part redactors, del document.

El febrer de 1993, la Generalitat va aprovar el primer *Pla de recerca de Catalunya 1993-1996*, que, entre les accions generals del Programa de Línies Prioritàries previstes incloïa, a l'apartat, b.9: «Grans instal·lacions d'investigació i de suport a la investigació: laboratori de llum de sincrotró». El conseller i bon amic Josep Laporte va manifestar en una roda de premsa que: «a fin de suplir la falta d'una font de LS espanyola, de compensar el desequilibri territorial que representa l'absència de cap font al sud-oest d'Europa i de atendre en el futur la majoria de les actuals necessitats espanyoles, tant comercials com acadèmiques, el Govern de la Generalitat de Catalunya...»

El text del Pla incloïa: «El projecte consisteix en construir un sincrotró relativament estàndard destinat a formar experts en les tècniques dels acceleradors i en totes les tecnologies relacionades; a servir als físics d'altres energies per a certs experiments i per a calibrar detectors i altres instruments; a produir LS per als usuaris reals o potencials; i a servir d'estímul a les empreses dels sectors relacionats amb la seva construcció».

A més de constituir-se algunes comissions, el Pla deia això de “a formar experts” de manera que a finals de 1993, es va publicar una convocatòria especial de beques per al nou laboratori, encara inexistent formalment. Mitjançant un comitè assistit per en Joan Bordas i el professor de la Universitat Autònoma de Madrid i membre de la Comissió Assessora Félix Ynduráin, es van seleccionar a nou persones que es van incorporar al projecte l'1 de gener de 1994. A més d'en Josep Campmany, els seleccionats van ser Montse Pont, Francis Pérez, Xavier Queralt, Marc Muñoz i Ana Labrador. I també Isabel Campos, Miquel Traveria i Maria Jose Vicente.

El projecte va caminar molt a poc a poc degut, entre altres coses, a un cert rebuig de molts investigadors, temorosos de que un gran projecte drenés els seus, sempre escasos, recursos econòmics, al rebuig de certs polítics de Catalunya i de Madrid i a la crisi econòmica posterior als Jocs Olímpics de Barcelona de 1992.

Amb la perspectiva dels anys els seleccionats tenien el valor de començar una cosa que ningú sabia molt be com acabaria i entraven en una incerta aventura. Sortosament aquell any es va organitzar la primera sessió de la *Joint Universities Accelerator School* (JUAS), un curs de formació intensiu de dos mesos de duració, que aquell any 1994 es va fer per primera vegada a Archamps, prop de Ginebra, a la que es va inscriure els nou becaris.

Mentrestant es va avançar en la cerca d'un responsable del projecte i per acord d'una Comissió Assessora d'àmbit internacional es va encarregar a Joan Bordas la direcció del grup. Certament era un encàrrec que ningú sabia ben bé de què se l'encarregava, però sota la seva direcció es va

poder orientar als components en algunes especialitats i enviar-los a distints laboratoris. Així, amb una direcció a distància, fins que es va poder contractar al Director, es va començar a preparar un projecte inspirant-nos en el “llibre vermell” que havia estat el projecte definidor de l’ESRF.

De fet, el gran coordinador d’aquell llibre, que en el nostre cas va ser un “llibre blanc”, va ser en Pep que és el que es va quedar més temps a Barcelona, en els despatxos de l’IFAE. I crec que també va ser en Pep qui va decidir trencar el blanc de la portada amb una imatge del Parc Güell, d’Antoni Gaudí.

En Pep molt aviat s’especialitzà al calibratge del prototip de dipol que es va encarregar a una empresa espanyola. Partint de zero, en el taller de l’IFAE, es va ocupar de la construcció d’una llosa antisísmica i de vetllar per aposar a punt tot el que era necessari per instal·lar el dipol i determinar les seves característiques: una font d’alimentació, la instal·lació d’aigua desionitzada, etc... Va ser una instal·lació en la que, fins que no es va aprovar la construcció del que seria ALBA l’any 2003, es van calibrar tots els dipols de la font de llum canadenca i de la font australiana i va ser el precursor del laboratori de magnetisme actual, ja a l’edifici d’ALBA.

Moltes gràcies, Pep, per tot el teu treball.

Ramon Pascual

President Honorari d’ALBA

